

**ДОСЛІДЖЕННЯ ПОТРЕБИ ТА КЛЮЧОВИХ НАВИЧОК
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В ГАЛУЗІ АВТОТРАНСПОРТУ ТА
ЛОГІСТИКИ**

*Водолажська Т.О., к.е.н., доцент
Котелевець Є.К., здобувач вищої освіти – магістр 2 року навчання
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Сьогоднішній стан автотранспортної та логістичної галузей України є вкрай складним через низку вагомих проблем, як-от : нестача кваліфікованих фахівців, надто низький рівень оплати праці, суттєві руйнування доріг та мостів, неможливість використання попередньо побудованих маршрутів через окупацію вагової частини українських територій, значне зниження обсягу перевезень вантажів та пасажирів (особливо транзитними маршрутами), підвищений рівень ризикованості роботи на прифронтових територіях тощо [1].

За даними Державної служби зайнятості України [2] станом на 1 жовтня 2024 року кількість вакансій транспортної та логістичної сфер, що включає транспорт, складське господарство, поштову та кур'єрську діяльність (5457 од. або 8,15 % від загального числа вакансій) загалом досить близька до чисельності шукачів роботи (6060 осіб). Якщо розглядати окремі види економічної діяльності, то фіксується значна різниця між кількістю вакансій та претендентів на них, як-от : виробництво автотранспортних засобів (91 вакансії; 27 кандидатів); технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів (434 вакансії; 225 кандидатів); вантажний автомобільний транспорт (996 вакансії; 655 кандидатів) тощо. Такі дані засвідчують, що дійсно фіксується нестача працівників у окреслених галузях.

Частину окреслених питань, зокрема подолання нестачі компетентних працівників відповідного професійно-кваліфікаційного рівня можна вирішити шляхом перепідготовки співробітників підприємств та компаній, а також через підготовку сучасних фахівців професійно-технічними та закладами вищої освіти України. При цьому вкрай важливим є забезпечення опанування здобувачами освіти як майбутніх професіоналів та спеціалістів сучасними, затребуваними на ринку праці України, знаннями та навичками (професійними та особистісними).

Розгляд та аналіз множини вакантних посад підприємств та компаній транспортно-логістичної системи України, здійснений за даними веб-сайту пошуку роботи Work.ua (<https://www.work.ua/> [3]), дозволив виділити найбільш затребувані професії в цій галузі : водій (таксі, вантажні (в тому числі міжнародні) перевезення, внутрішні та міжнародні автобусні перевезення), експедитор, автослюсар, диспетчер автотранспорту, логіст, шиномонтажник, майстер-приймальник, менеджер автопарку, інженер з транспорту, операційний спеціаліст, керівник відділу автотранспортних перевезень та ін.

Відповідно даним опитування 2100 підприємств транспорту та логістики у 2024 році визначено перелік ключових компетенцій їх працівників, серед них : відповідальність, уважність, стресостійкість, робота в команді, робота з обладнанням, інструментом та документами, володіння комп'ютером, здатність до навчання, знання державної мови, тактовність, орієнтація на результат, робота з клієнтами, комунікативні навички, знання відповідних нормативних актів (рис. 1) [2].

Цей перелік є загальним, окремого розгляду та дослідження потребують стрижневі компетенції працівників означеної галузі за різними професіями, категоріями, посадами.

Ключові компетенції найнятих працівників

Ключові компетенції для обраної професії

Axis ● Коефіцієнт важливості додаткових компетенцій ● Коефіцієнт важливості ключових компетенцій

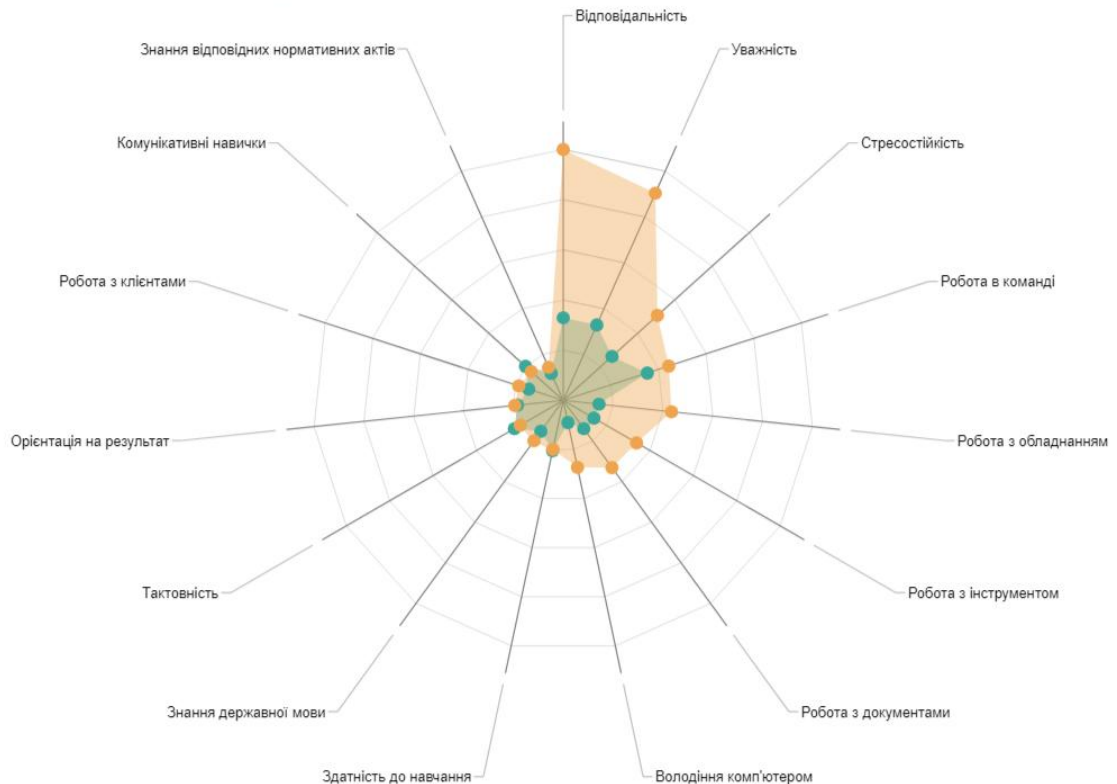

Рисунок 1 - Ключові компетенції працівників галузі транспорту та логістики
(за даними Державної служби зайнятості України) [2]

Однак більшість із них в цілому є безумовно застосовуваними у роботі працівників транспортно-логістичної системи, тому інструменти їх опанування здобувачами мають бути передбачені у сучасних освітньо-професійних програмах закладів освіти України різних рівнів.

Водночас, врахування необхідності розвитку вимагають і ті навички, які знадобляться персоналу підприємств транспортного комплексу України для відновлення у повоєнний період. До їх множини слід віднести такі, що сприятимуть широкому запровадженню та використанню цифрових технологій у роботі підприємств, зокрема логістичної інфраструктури, як-от :

- «використання безпілотних автомобілів, дронів, шатлів тощо;

- створення складів з повністю автоматизованими системами управління запасами;
- розвиток промислового Інтернету і можливості кастомізації продукції, що випускається; впровадженню концепції «Індустрії 4.0»;
- розповсюдження технологій 3-D друку для скорочення логістичних витрат у ланцюзі поставок» тощо [4].

Для їх впровадження працівники транспортно-логістичної галузі, насамперед, повинні мати бажання та бути готовими до використання у роботі.

Для підготовки дійсно конкурентоспроможних фахівців заклади освіти при розробці та реалізації освітніх програм мають включати до них інноваційні, найбільш дієві методи та інструменти навчання здобувачів освіти, що уможливить посилення та розвиток окреслених компетенцій майбутніх працівників транспортно-логістичних підприємств, а також забезпечить подолання нагальних проблем цієї галузі нині і набуття сталого розвитку та відбудови у післявоєнний період.

Література:

1. Лук'янова О. М. Транспортний комплекс України : виклики воєнного часу та перспективи розвитку. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2024. № 85. С. 42-50. URL : <http://btie.kart.edu.ua/article/view/306415> (дата звернення 5.11.2024)
2. Державна служба зайнятості : веб-сайт. URL : <https://dcz.gov.ua/>
3. Сайт пошуку роботи №1 в Україні : веб-сайт. URL : <https://www.work.ua> дата звернення 6.11.2024)
4. Бойченко М. В. Відновлення та розвиток транспортної інфраструктури у повоєнний період. *Економічний вісник Донбасу*. 2023. № 3(73). С. 132-137. URL : <http://dspace.nbuiv.gov.ua/handle/123456789/196945> дата звернення 5.11.2024)